

Тимофій Федоренко, Максим Кирстя

курсанти III курсу факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

**Розшук осіб, які переховуються від органів досудового
розслідування та суду, як елемент забезпечення правопорядку***

Розшук осіб, які переховуються від слідства та суду, є одним із ключових елементів оперативно-розшукової діяльності кримінальної поліції. Успішне вирішення цього завдання забезпечує реалізацію принципу невідворотності покарання та підтримання правопорядку. Особливості розшукової роботи визначаються складністю і непередбачуваністю поведінки осіб, що ухиляються від правосуддя, а також необхідністю швидкого та ефективного застосування сучасних методів і технологій. Аналіз цих аспектів дозволяє підвищити ефективність розшукових заходів та сприяти вдосконаленню правоохоронної діяльності в цілому.

Особливості розшуку полягають у необхідності гнучкого використання оперативно-розшукових заходів, адаптованих до конкретних умов, у яких перебуває особа, що переховується. Водночас важливо враховувати ризики та виклики, пов'язані з можливим перетином національних кордонів, використанням підроблених документів або зміною зовнішності. Це вимагає від оперативних підрозділів високого рівня професіоналізму, координації зусиль між різними правоохоронними органами та застосування сучасних технологій.

Хочемо зауважити, що одним із ключових принципів оперативно-розшукової діяльності є принцип конспірації. Проведення пошукових та оперативно-розшукових заходів без урахування конспірації є неефективним. Під час проведення будь-яких заходів, спрямованих на встановлення місцезнаходження осіб, які ховаються від слідчих органів чи суду, ухиляються від кримінального покарання, або осіб, які зникли безвісти, має бути забезпечена конспірація у заходах, що вживаються. Слушною є думка О. О. Сухачова, згідно з якою «...відсутність належного наукового забезпечення організації конспірації діяльності оперативних підрозділів призводить до серйозних проблем у їхній роботі: провалу окремих оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій,

---

* Науковий керівник – *Володимир Олексенко*, старший викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності Дніпровського державного університету внутрішніх справ

недосягнення результатів тривалих оперативних розробок, невиконання завдань кримінального провадження, а також до поранень чи навіть загибелі оперативних працівників» [1, с. 277].

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривною діяльністю спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави [2].

Тому при проведенні пошукових заходів оперативні підрозділи Національної поліції України повинні збирати різну інформацію (фактичні дані, події), яка може бути використана у наступних правоохоронних операціях, зокрема для визначення місцезнаходження розшукуваних осіб, а саме: адреса реєстрації фізичної особи; реєстрація транспортного засобу; реєстрація к дозвільній системі: мисливська нарізна і гладкоствольна зброя; вітчизняний пристрій для стрільби патронами із гумовим або металевим снарядом, що має аналогічні характеристики нелетальної дії; відомості про осіб, відповідальних за адміністративні правопорушення тощо [3 с. 506].

Практика правоохоронних органів засвідчує широке використання інформації та даних, що містяться в інформаційно-пошукових системах. Сучасні інформаційні технології надають можливість отримати всю інформацію в інформаційній базі даних про конкретну людину в наскрізному режимі (наприклад, шляхом запиту прізвища, імені, по батькові). Це суттєво полегшить реалізацію аналітичної роботи з організації пошуків людей, які переховуються від слідчих органів та судів, які відбувають кримінальні покарання, та осіб, які зникли безвісти.

Категорії осіб, які підлягають розшуку, охоплюють широкий спектр суб'єктів, щодо яких правоохоронні органи здійснюють заходи щодо встановлення їх місця перебування або затримання. До цих категорій належать підозрювані у вчиненні кримінальних правопорушень, обвинувачені, які ухиляються від правосуддя, особи, що втекли з-під варти, а також зниклі безвісти, зокрема ті, чия відсутність може бути пов'язана з насильницькими діями. Виявлення та затримання таких осіб є важливим елементом забезпечення правопорядку та безпеки, а також дотримання принципу невідворотності покарання за скоєні злочини.

Підсумовуючи вищезазначене, вважаємо за необхідне, наголосити на тому, що розшук осіб є важливим елементом забезпечення правопорядку та правосуддя в будь-якій державі. Це правовий інститут, який включає комплекс оперативно-розшукових, процесуальних та адміністративних заходів, спрямованих на встановлення місцезнаходження осіб, які зникли безвісти, ухиляються від правосуддя, або підозрюються в скоєнні злочину. Правові основи розшуку осіб визначаються національним законодавством, зокрема кримінально-процесуальним кодексом, законами про оперативно-розшукову діяльність, а також міжнародними правовими актами, такими як Конвенція про міжнародний розшук осіб. Ефективність розшукових заходів значною мірою залежить від дотримання прав та свобод громадян,

закріплених у Конституції та міжнародних договорах, що забезпечує баланс між потребами безпеки та захистом прав людини

Література

1. Сухачов О. О. Теоретичні засади організації конспірації діяльності оперативних підрозділів / О. О. Сухачов // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : матеріали IV Міжнар. наук.- практ. конф. – Харків : ХНУВС, 2015. – С. 277–279.

2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 07.07.1992 № 2549-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення 30.08.2024).

3. Олексенко В. Г. Проблемні питання документування оперативними підрозділами злочинів, пов'язаних з незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Юридичний науковий електронний журнал № 8. 2022. С. 505-508.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**